

Jälletty 21/4-53

Hautaraunion tutkiminen Siuntion pitäjän Suitian kartanon maalla Ekebergan kalliolla 4/8 - 30/8 1952.

V. 1923 oli Alfred Hackman suorittanut tutkimuksia n. 375 m ONO Suitian kartanosta itään olevalla Ekebergan kalliolla, josta silloinen nuori parooni Fabian Wrede oli tehnyt eräitä muinaislöytöjä (E.O. 8085:1-5). Hackman arveli kertomuksensa mukaan paikalla olleen luontaisen kivikon ("stenhölster i en svacka"), johon hautaus oli suoritettu. Hän ei kuitenkaan ehtinyt tutkia kuin aivan pienen alueen (ehkä vain n. 12 m² verran) kun hänen oli muiden virkatehtävien vuoksi keskeytettävä tutkimukset.

Siuntion Kotiseutu- ja Museoyhdistys puheenjohtajansa, tilanomistaja Henrik Lindebergin välityksellä tarjoutui v. 1950 kustantamaan tutkimukset loppuun. V. 1952:n kesätyöohjelmaan voitiin työ ottaa ja allekirjoittanut sai Toimikunnalta tehtäväkseen tutkimustöiden johtamisen. 4. 8. 1952 saavuin Suitiaan. Suitian invalidikoti, jonka maalla raunio on antoi lahjaksi yhden miestyöpäivän koko työn ajaksi. Tutkimukset kävivät hitaasti aluksi työvoiman puutteen, myöhemmin sateisen sään vuoksi. 30. 8. mennessä itse tutkiminen saatiin vihdoin suoritettua suurin piirtein loppuun. Peittäminen oli lykättävä. Se suoritettiin 24-25/10. Tällöin todettiin kuitenkin eräitä vielä tutkimattomia kiinteitä jätteitä, joita ei sääsuhteiden ja myöhäisen vuodenajan vuoksi voitu tarkemmin tutkia. Tältä kohdista työ jäi keskeneräiseksi ja on seuraavana tutkimuskautena suoritettava loppuun.

Paikan topografia selviää Hackmanin kertomuksesta, joten en puutu siihen.

Hackmanin tutkima alue oli vielä selvästi näkyvissä mullasta paljaine sammaloituneine kivineen. Ensitöikseni annoin nostaa turpeen koko kivikon päältä. Sen suurimmat mitat näyttivät olevan 18 x 13 m. Siellä täällä oli pieniä ryöstökuoppia (parooni Wreden?). Eräästä tällaisesta (ruutu D 1) löytyi turpeita poistettaessa kierteisrannerengas n:o 13080:1. Eteläisellä ja kaakkoisella sivulla kallio laski jyrkästi n. 1,5 - 2 m. Täällä oli kiviä vyörytetty alas rykelmäksi. Pohjakallio oli samoin täällä paikoin näkyvissä. Tutkimus aloitettiin läntiseltä sivulta ruudusta A 1. Kalliokohoamien välissä oli täällä matalan kylpyammeen kaltainen syvennys kalliossa. Se oli täytetty palomaalla ja kivillä. Kivikerroksen paksuus oli "ammeen" kohdalla yli 50 cm. Syvimmältä kohdalta palokerroksesta löytyi kookas kvartsiittimöhkäle, jossa oli selviä iskun jälkiä (13080:2). Linjalla B - C näkyi läpi pinta-kiveyksenkin (valok. 16917) selvä n. 7 m pituinen molempiin päihin kaartuva kookkaiden kivien muodostama rivi. Osa kivistä oli läpimitaltaan 30 - 40 cm suuruisia moreni "pultereita", mutta osa selvästi tarkoituksellisesti valittuja punertavia pitkulaisia ja tasasärmäisiä gneissilaakoja. Kivirivi ei merkinnyt mitään haudan ulkoreunaa, vaan kapeasta vyöhykkeestä kivirivin ulkopuolelta ruuduista B 1 - B 4 tehtiin runsaasti löydöksiä. Kivirivistä kalliokohoumiin 1 - 2,5 m leveydeltä oli maasto huolellisesti tasattu kivillä. Kalliossa olevat "lahdelmat" oli täytetty huolellisesti katukivistystä muistuttavalla kiveyksellä. Heti

alunalkaen todettiin, että kalliota vastassa oli ollut palokerros, kuten Hackmankin mainitsee. Kallion kolojen kohdalla kivien sekainen palomaa saattoi olla suhteellisen paksuakin. Palomaa ulottui miltei kauttaaltaan yli koko hauta-alueen pohjakallion. Hackman mainitsee saaneensa joitain löytöjäkin tästä kerroksesta. Kehoitin kaivajia havainnoimaan nimenomaan tätä seikkaa. Ainoat löydökset mitä tästä palokerroksesta teimme olivat isketyt kvartsiittikappaleet. Nekin tulivat varsinaisesti kallion kolojen pohjalta. Näyttää siltä, että kvartsiitti on peräisin haudan paikalla olleesta kivikautisesta asutusjäännöksestä. Tätä seikkaa tukisi hiotun kivikirveen kantaosan löytyminen (13080:74) raunion eteläreunasta. Palokerros sinänsä ei voi olla kivikautinen, vaan on syntynyt rautakautisen hautauksen yhteydessä. Vain joissakin harvoissa kallion koloissa oli vähäisiä merkkejä paikalla olleesta alkuperäisestä mutta palaneesta maakerroksesta. Muuten kallio oli kauttaaltaan palokerroksen alla kuin "nuoltu". Toisin sanoen ennen hautausrituaalien toimittamista kalliota on puhdistettu paljaaksi ja sitten kauttaaltaan tulella vierretty (sakraalinen puhdistuspoltto?). Voisi tällöin ajatella, että valkoinen kvartsiitti "ukonkivi" on tuliuskomuksellisessa tarkoituksessa joutunut palokerrokseen. Hackman sanoo, että palokerroksen ja varsinaisen löytökerroksen välissä oli muutaman cm paksuinen löydötön hiekka ja sorakerros. Tämäkin havaintotulos osoittautui miltei koko hauta-aluetta koskevaksi. Tässä kerroksessa ei ollut kvartsiittia ja näytti se selvästi muualta paikalle tuodulta. Paikoin kerros oli tyypillistä ns. maantiesoraa. Löytöjen yleisyys oli keskimäärin vain 10 -

20 cm pinnasta, joissakin harvemmissä tapauksissa se tietenkin saattoi olla kivikerrosten paksuudesta johtuen suurempi. Kuten Hackmankin oli todennut täytekivimateriaali oli hyvin sekalaista. Suurten, miehennostannaista suurempien kivien joukossa oli nyrkin ja kananmunan kokoisiakin. Erikoinen piirre tässä haudassa on kalliohalkeamien syvennysten täyttäminen kiviaineksella itse haudan sivuilla ja kaiken tasaaminen pienillä kivillä katukiveystä muistuttavaksi. Ilmiö selviää niin kartasta kuin valokuvastakin (valok. 16918).

Ruudusta C 2-3 olevasta kivistä lähti kaartumaan melko pyöreänä sisäkehä, joka kuten valokuvista (valok. 16923-27) näkyy on osittain varsin huolellisesti valituista ja paikoilleen asetetuista kivistä tehty. Kehä jatkui yhtäjaksoisena ruutuun D 1-2. Sitten oli poisväännetyn kiven tyhjä tila, mutta kivi oli aivan vieressä, joten se saatettiin asettaa paikoilleen. Paikoilleen asetettu kivi on merkitty karttaan pilkkuviivoin. Sitten kehä jatkui ruutuna E 1 kolmen kiven mitan verran. Kehän katkeaminen näillä main on luonnollista sillä kalliopinta kohosi suhteellisen korkealle. Sitten oli kehässä vajaan 1 m väli. Kehä jatkui ruudussa E 1, jossa kalliossa oli syväne parin pienemmän kiven mitan. Tämän jälkeen seurasi Hackmanin kaivausalue, jonka kiviä parooni Wrede jo aikoinaan oli liikutellut paikoiltaan. Nämä kivet on merkitty erikoiskarttaan pilkkuviivoin. Hackmanin kartan kivistä A, jolla on pituutta puolentoista m vaiheilla kehä jatkui neljän kiven mitan ruutuun G 3. Kivi A ja mainitut neljä muuta kiveä muodostavat kehän järeimmän osan ja samalla ovat myös koko raunion rakenteellisesti järeintä. On ilmeistä, että Hackmanilla on täyty-

nyt tutkimuksia tehdessään olla melkoinen kiire, koska hän ei ole havainnut tätä erittäin selvänä näkyvää kehänosaa. Jos tämä rakenteellinen osa olisi aikoinaan havaittu, on varsin luultavaa, että tutkimukset olisi viety seuraavana tutkimuskautena päätökseen. Voi olla muuten niin, että ruudusta G 3 kehä on jatkunut, mutta aarteen etsijäin repimä ja alasvierittäminen, näiltä vaiheilta kun kallio putoaa ver-raten jyrkästi. Rinteen alla kuten sanottu oli myös kook-kaita reunakiviksi kelpaavia kiviä muun materiaalin joukossa. Ruudussa E O oli kaksi kookasta kiveä, joita melkoisella varmuudella on pidettävä ulkokehän osana. Kivien ja kallion kohouman väli oli samanlaista huolellista kivipakkausta kuin ruutu vyöhykkeellä B. Kivistä on matkaa 4 m ruutuun C 1 ulkokehän äärimmäiseen kiveen. Ulkokehän katkeaminen on tässä tapauksessa varsin luonnollinen - suhteellisen korkea kallio-kohoutuma. Ruuduissa H 2 - 3 on sitten taas 4 m mittainen ulkokehän katkelma. Väliä ruuduissa E O oleviin kiviin tästä kehän osasta on 4,5 m. Ruuduissa F 1 - G 1 on myös-kin saattanut olla reunakiviä. G O - H O suuntaan on kallio-halkeama, joka tosin on kivillä täytetty, mutta tästä kohdir vieritetyt kivet ovat syöksyneet kalliolta alas varsin pit-kän matkan päähän. Ruudussa G 1 on pari liikutelua kiveä, jotka hyvin ovat saattaneet kuulua ulkokehään. Ruuduissa H 2 - 3 oleva katkelma on kartasta katsoen kehnolainen ja mutkitteleva. Maasto on tällä kohdilla kuitenkin hyvin jyrkkä, joten kivien asettelu ei ^{ole} ollut vaikeaa. Rakentelu tällä kohdilla on ollut todellista terassointia. Kun lokakuussa, kuten sanottu, rauniota kasattiin kokoon, löytyi ruutujen H 5 - 6:n vaiheilta alasvieritettyjen kivien alta pienemmistä

kivistä kyhättyä reunakiveyksen kaltaista. Tämän yksityiskohdan lähempi tarkastelu täytyi jättää myöhäisen vuodenaajan vuoksi seuraavaan vuoteen.

Hackmanin kauvausalueen kaakkoispuolelta ruutujen F 2 - 4 ja G 3 ^{vaiheilla} osuttiin nelisivuiseen(?) kivikehän jäännökseen, jolla on ollut leveyttä n. 2,5 m. Kivet eivät olleet erikoisen kookkaita ja oli niitä hieman ^{harv} reunassa. Kuitenkin jäännös oli selvästi eroottavissa muusta kivipakkauksesta. Kaikki kivet ulottuivat pohjakallioon asti. Hackmanin karttaan yhdistämällä arkkumaiseen latomukseen tulee lisää kiviä, mutta täydelliseksi sitä ei enää saa. Tämä ei ole ihmekään sillä juuri Hackmanin kaivausalueella parooni Wrede suoritti pääasiallisesti "kaivauksensa" ja penkoi kiviä paikaltaan. Onpa eräässä kohdassa Hackmanin mukaan n. 75 x 75 cm suuruinen alue pohjakalliota myöden paljaana. Joka tapauksessa arkkumaisella latomuksella lineen pituutta vähän yli 3 m. Arkkumaisen latomuksen sisältä on runsaanlaisesti löytöjä ja nimenomaan itäbalttilaisen loistokaularenkaan lunulariipukset todennäköisesti kaikki (8085:1-2; 8201;1, 13080:44 ja 48). Kaikesta päättäen latomuksen sisällä on todella ollut raunion arvokkain keskushauta.

A- ja B-linjain löydökset on jo käsitelty. C-linja oli suhteellisen vähälöytöinen lukuunottamatta ruutua C 3, josta löytyi poltettua luuta kokonaista 200 gr. Löydöttömin oli D-linja. Siitä ei tullut oikeastaan mitään mainitsemisen arvoista. E-linja oli jo runsaslöytöisempi. Ruudusta E 1, siis suurelta osaltaan sisäkehän ulkopuolelta tuli poltettua luuta ¹⁷⁵ ~~175~~ gr. Ruudussa E 2 oli poltettua luuta

210 gr ja pronssinen paimensauvaneula (13080:38). Sen sijaan ruudut E 4 - 5 olivat aivan tyhjiä, eikä ihme, sillä kalliota peitti niissä jo varsin ohut kivikerros. Yksi kaivausten arvokkaimmista löydöistä, hyväkuntoinen oksasolki (13080:41) löytyi ruudusta F 0 siis todennäköisimmin paikalla mahdollisesti olleen ulkokehän kivienkin ulkopuolelta. F 3:n löydöksistä on jo mainittu. F 4 - 5 ruuduista tuli vain vähäisempiä luulöytöjä. Ruuduista G 1 - 3 saatiin runsaanpuoleisesti löydöksiä mm. jokunen rannerengas ja sormus. Ruudusta G 5 löytynyt rautainen keihäänkärki kuuluu arvokkaimpiin esinelöytöihin (13080:66). H-linja sen sijaan jo oli käytännöllisesti katsottuna löydötön.

Eteläreunalla on joitakin suurempia kiviä, jotka voivat olla jäännöksiä ulkokehästä, joka täälläkin on reunustanut hautaa. Ne ovat kuitenkin siksi vähäiset, että niihin ei voi kiinnittää suurempaa huomiota.

Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 1953.

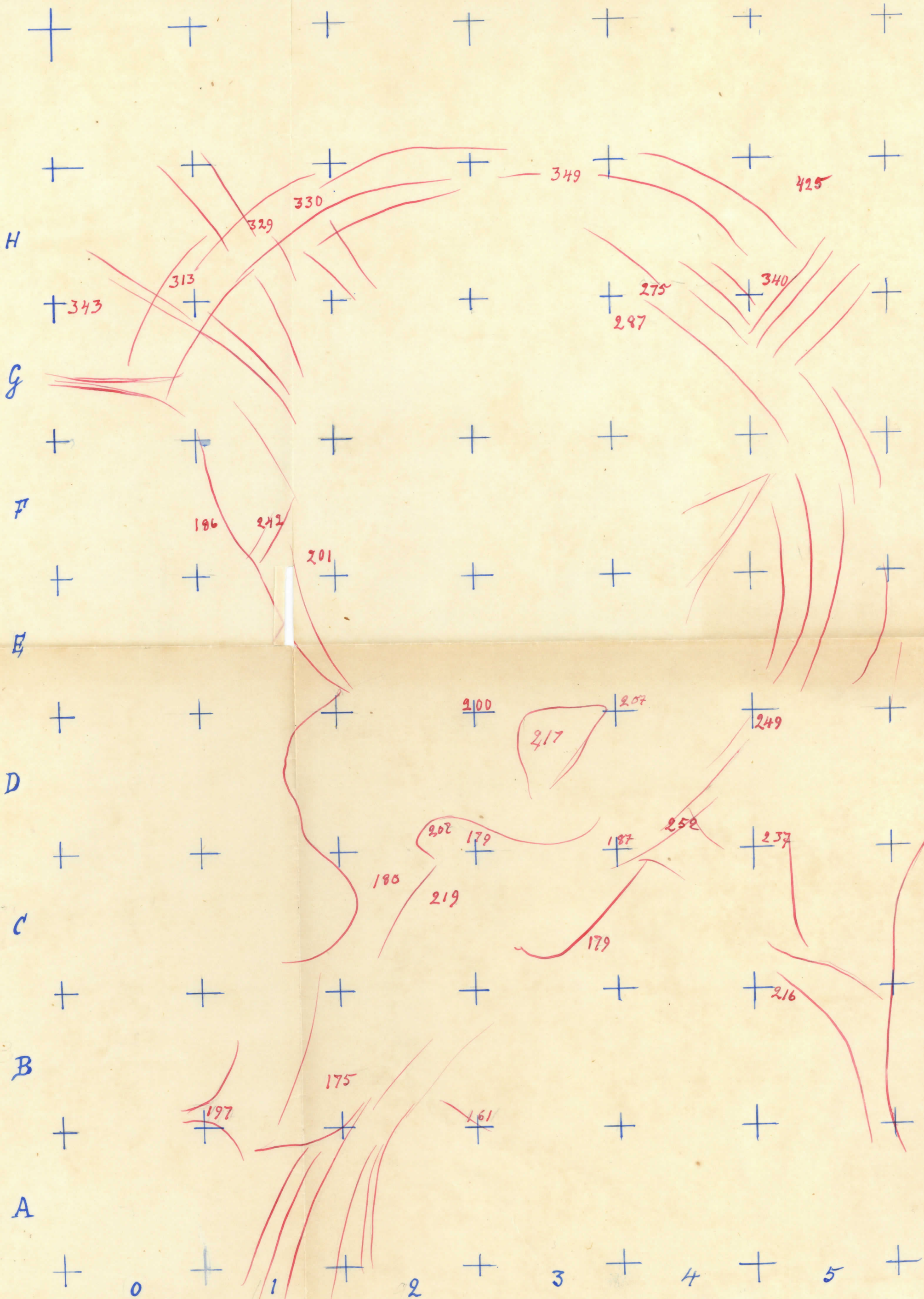
Jorma Leppäaho

Jorma Leppäaho

3 karttaa ja valokuvat
lerynöt 76978-89.

Kesäk. 1953 suoritin tutkimukset
Leppäaho paikalle ja huolehdin rannien
leppähoisesta kunnostamisesta ja kupa-
sen rauhottamisesta paikalle asetellusta.
Edellä olevan kertomuksen ensimmäisellä
sivulla mainitut sateisella säällä havaitut
kuintätkin oletetut jäännökset eivät olleet
varsinaisessa tutkimuksessa todettavissa,
joten karttaan ei uskallettu enää mitään
lisätä.

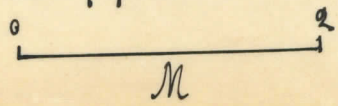
Helsingissä 27. 10. 1953
Jorma Leppäaho

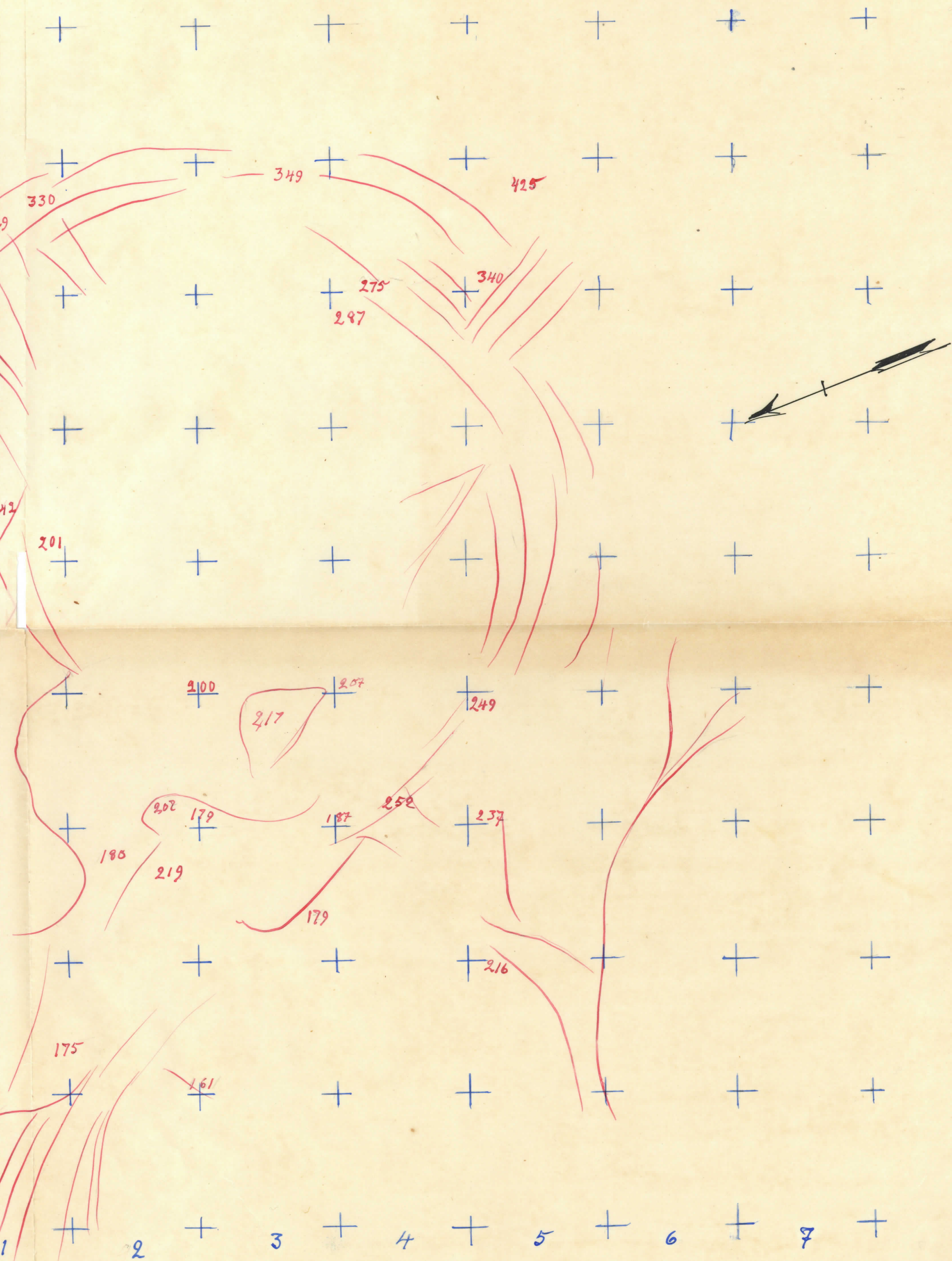

Siuntio, Suitia, Ekeberga.

J. Leppäaho, -1952

Hautaraunion

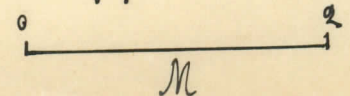

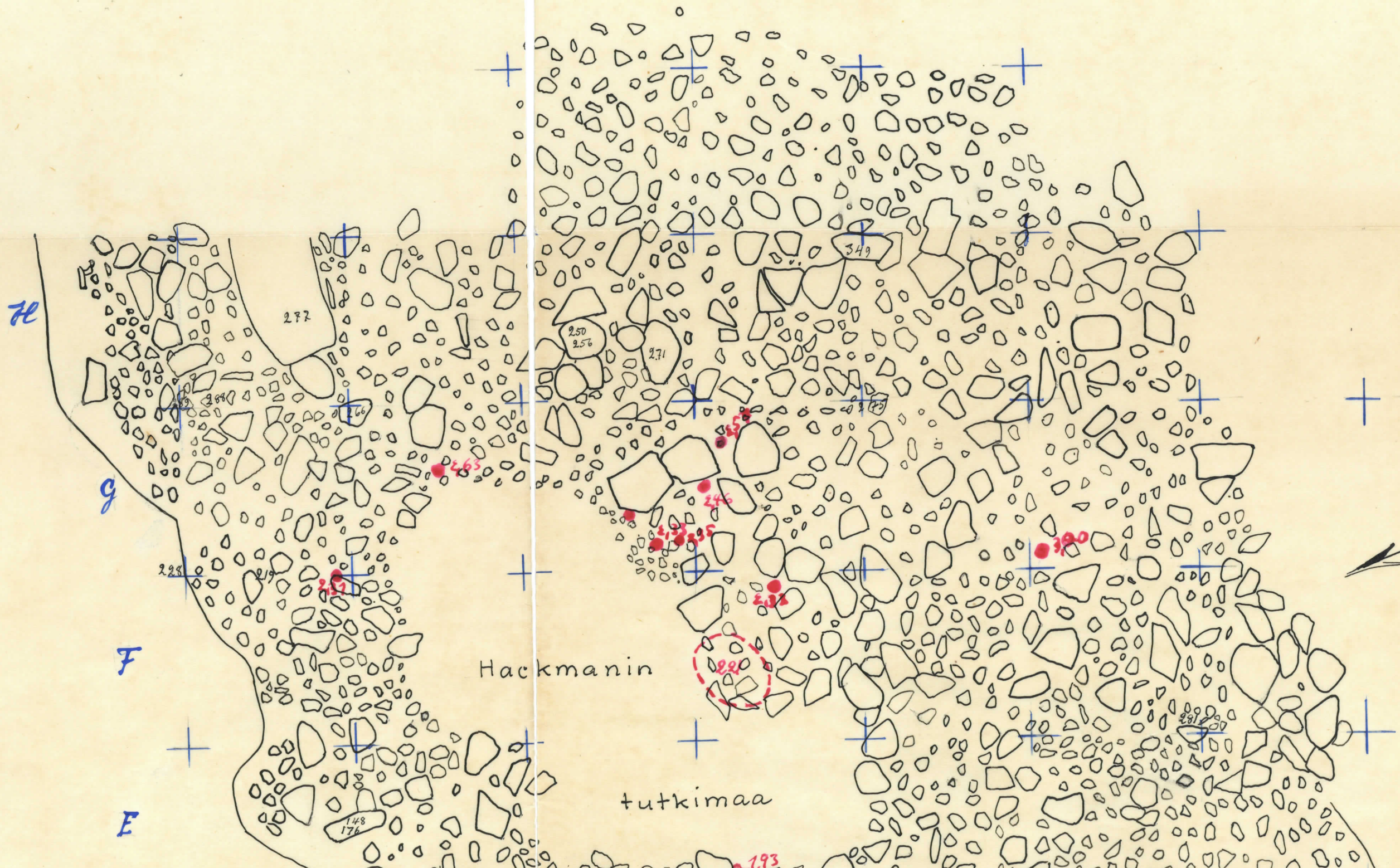

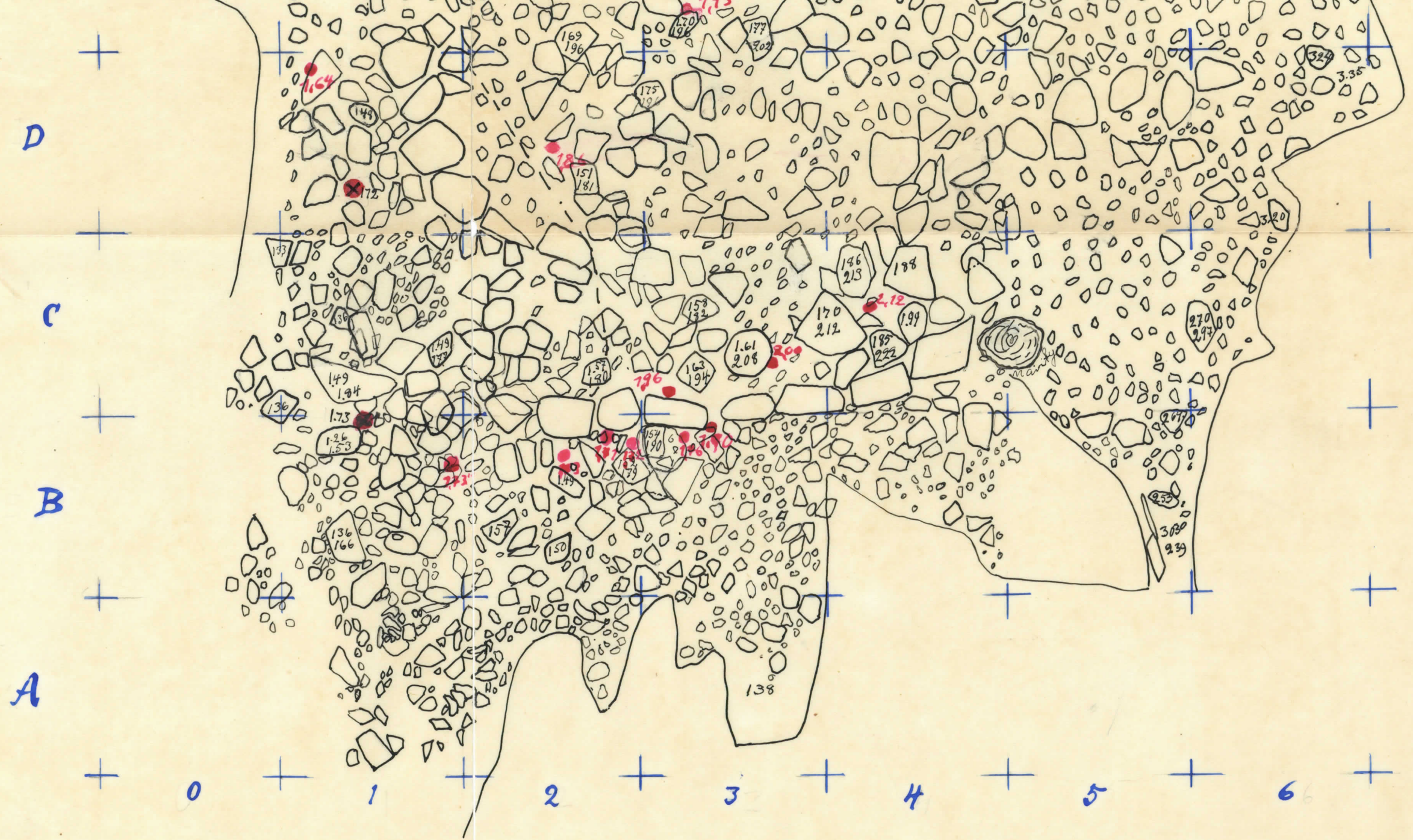
Ekeberga.

J. Leppäaho, -1952

Hautaraunion pohjakallio ja pohjapunnitus.

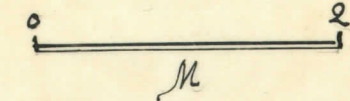

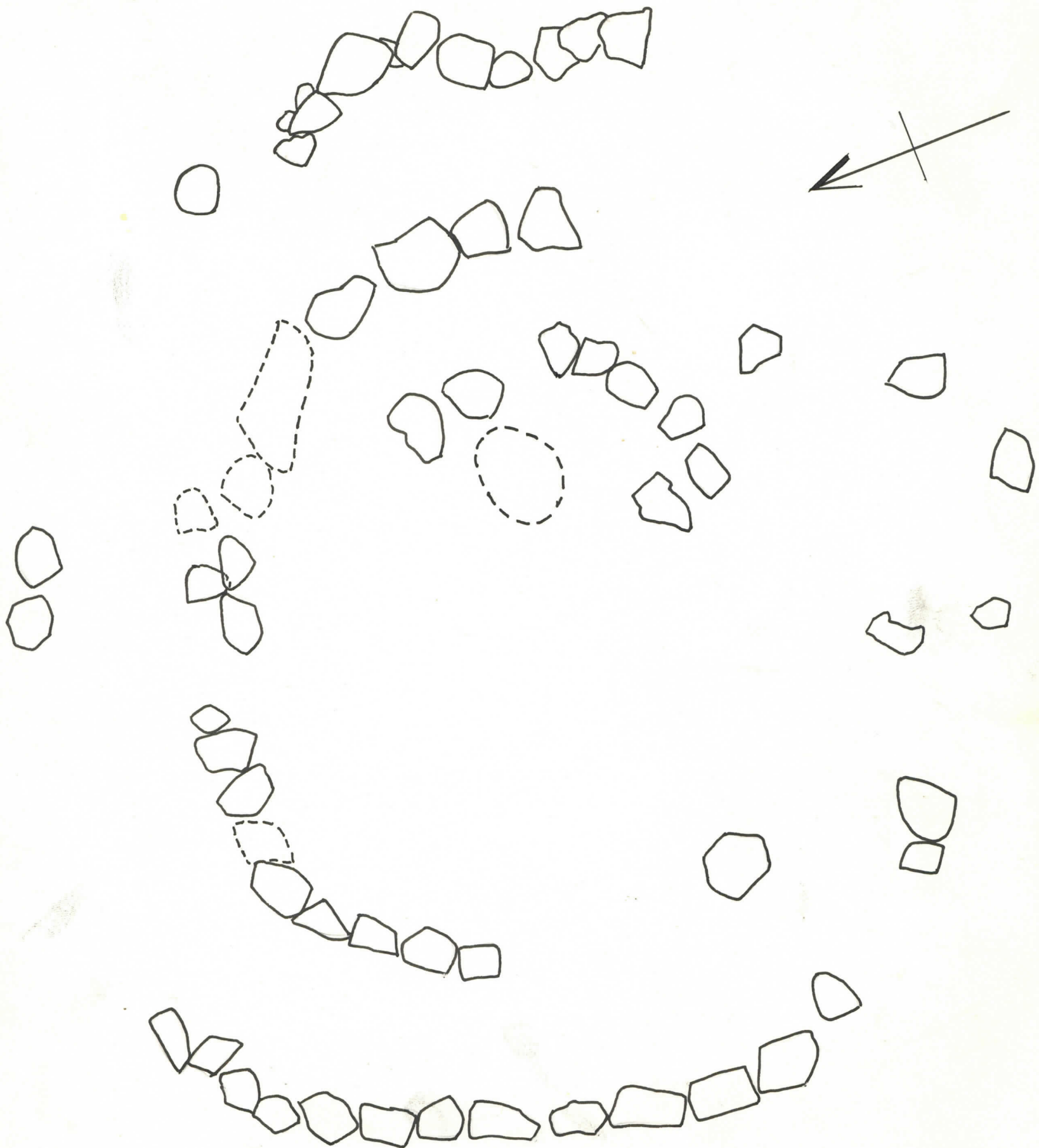

Siuntio, Suitia, Ekeberga.

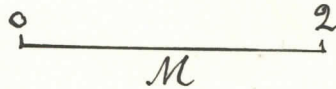
Hautaraunio

J. Leppäaho - 1952

SIUNTIO, SUITIA, EKEBERGA
Hautaraunion kivilatomus
J. Leppäaho 1952

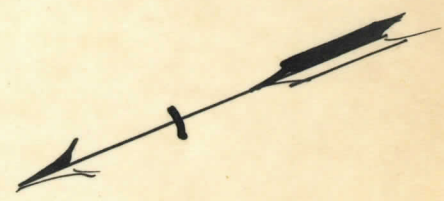
H

G

F

E

D

D

C

B

A

0

1

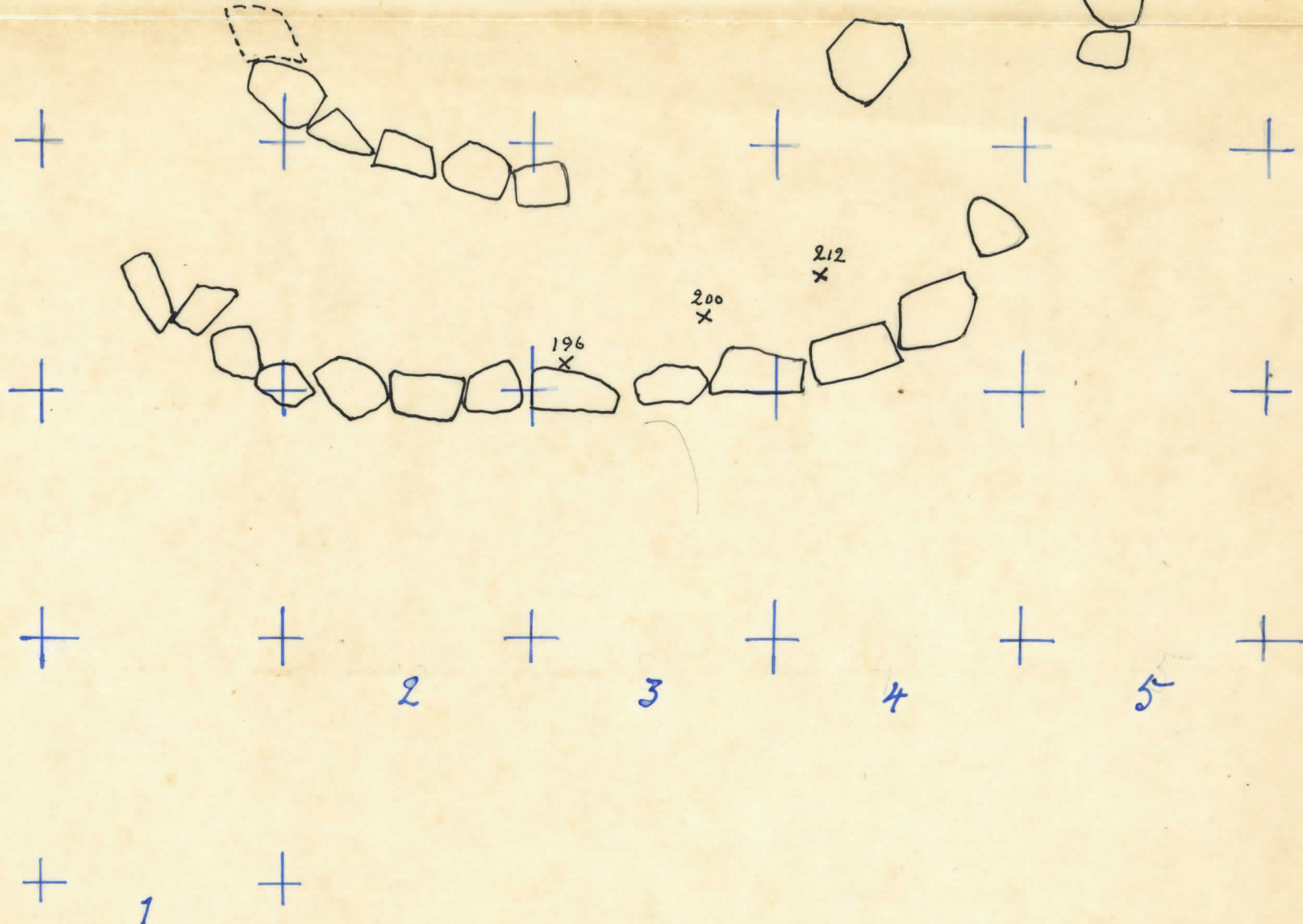
2

3

4

5

- Hackmanin kartan mukaan
- löytö
- löytöalue

Siuntio, Suitia, Ekeberga,
 Hautaraunion kivilatopimus
 J. Leppäaho, 1952.
 0 ————— 2
 m

L. 16912

Siantia Smitia Ekeberga.
Kartano Keskehti, raseinad-
la. Käivens paikke kallion
päälle, nuolien eroitelmelle
kohdelle. Valokuvansuunta
luode.

L. 16913

Siantia, Smitia, Ekeberga.
Yleiskuvu rannasta turpeen
poistamisen jälkeen. Valok.
suunta lachka.

J. Leppänen - 1952.

L. 16914

Sinutia, Sutilia, Ekeberga. Rannan ennen kulkimista. Vasemmalla puolella Heikmanin taittimen alue. Edessä kivi A. (→) Suvanta lounas.

L. 16915.

Sinutia, Sutilia, Ekeberga. Rannan pintaan rannan suutujen D 5-6-vaikelle. Suvanta katekivien pohjoispuolella.

L. 16916

Sinutia, Sutilia, Ekeberga. Rannan rannan 13080:1:n lähtöpäikkä (rengaspuikkä). Suvanta lounas.

J. Leppänen 1958.

L. 16917.

Siuntia, Smitia, Ekeberga.
Mäntyä kehä kukkoo kivi rivin
vyöhykkeelle B-B. Suunta lounai-
nen.

L. 16918.

Siuntia, Smitia, Ekeberga.
Rannion reuna "niemelkei-
neen" vyöhykkeelle B-A. Suun-
ta etelä-luokas.

L. 16919.

Siuntia, Smitia, Ekeberga.
Rundassa A1 oleva kalliisyvä-
ne tyhjennetty. Suunta etelä,

Jorma Leppänen 1952.

L. 16920

Siinuntia, Suittie, Ekeberga.
Kivillä täytetty kallion halke-
ma rindassa C-D 5. Suunta
luode.

L. 16921

Siinuntia, Suittie, Ekeberga.
Halkeama tähtijennettynä.
Suunta luode.

16922

Siinuntia, Suittie, Ekeberga.
Kallio ruintujen 80-110-vai-
heilla. Suunta miltäi lounaan

J. Leppänen 1958.

Sinutrio, Smitia,
Ekeberge. Hauta-
rannan kivikkeit
siipuilta vala-
kuvattuna.

J. Leppäaho
1952.

L. 16923 Suunta pohjoiseen. Kes-
kellä arkkunomainen katos, oikealla
sen alkuperäisissä asemissa olevan
seuran, vasemmalla Hackmanin kartan mukaan paikalle jätetty.

L. 16925 Suunta luoteeseen

L. 16924. Suunta ylhäältä ete-
lään.

L. 16926. Suunta ylhäältä länsi-
teen.

Lev. 16987

Sivuntia, Svitia, Eheber-
ga. Hautaanurion rakku-
minen latomus. Vasemmalla
kivet "in situ", oikealla Heck-
manin kartan mukaan.
Suunta etelä-lounas.

J. Leppäaho 1958.

L. 16928

Sinatia, Smitia, Ekeberga.
Kaksi reuna kiveä ja niiden
takaista ladelmaa ruu-
dassa EO. Suunta pohjois-
koillinen.

L. 16929

Sinatia, Smitia, Ekeberga.
Kairausmiehistä.

J. Leppäaho - 1952.